

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

1 вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний урок української мови у закладах загальної середньої освіти

Призначення робочої програми

Для освітніх програм різних спеціальностей

Рівень вищої освіти

Другий (магістерський)

Мова навчання

Українська

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

4

Статус дисципліни

Вибіркова

Факультет (до якого відноситься кафедра)

гуманітарно-педагогічний

Кафедра (за якою закріплена дисципліна)

слов'янської філології

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Контрольна робота	Залік
			Аудиторні заняття					Самостійна робота студента (зокрема й ІРС)		
	Європейські кредити	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	4	120	34	16		18		86		+
З	4	120	12	4		8		108	+	+

Примітка: *Вибіркову навчальну дисципліну, яку кафедра рекомендує для певного рівня вищої освіти / спеціальності, мають право вибирати здобувачі інших рівнів та спеціальностей університету.

Програму склала

канд. пед. н., доц. Оксана РАНЮК

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.

Завкафедри слов'янської філології

Наталія ТОРЧИНСЬКА

1. ВСТУП

Дисципліна «Сучасний урок української мови у ЗЗСО» належить до переліку вибіркових дисциплін та спрямована на формування комплексу методичних компетентностей майбутніх педагогів. Навчальна дисципліна ознайомлює здобувачів з видами сучасних уроків, особливостями використання інтерактивних та інноваційних технологій, з проблемою формування мовної особистості майбутнього педагога.

Мета дисципліни – розвиток і вдосконалення методичних компетентностей, що у створенні сучасних уроків відповідно до вимог Нової української школи.

Завдання дисципліни: формувати у студентів уміння реалізовувати дидактичні принципи навчання української мови в середній школі; виробляти вміння вибирати необхідний метод проведення конкретного уроку; вміння реалізовувати відповідні прийоми навчання; використовувати необхідний тип уроку залежно від теми уроку, рівня знань учнів тощо; навчати учнів виокремлювати особливості навчання того чи іншого розділу мовознавчої науки.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *розробляти* урок відповідно до специфіки сучасної школи; *вміти застосовувати* основні дидактичні методи на практиці; *аналізувати* урок; *орієнтуватися* у вимогах програми та опрацьовувати наукові джерела з метою глибшого осмислення методичних проблем; *формувати* позитивне ставлення до вивчення мови; постійно *займатися* професійною самоосвітою та самовихованням; *вміти аналізувати* педагогічний та власний досвід роботи, здійснювати самоконтроль, самооцінку і вміти виділяти та переборювати професійні недоліки у професійній діяльності; *планувати* урок; *складати* конспект уроку; *впровадити* до уроку з мови елементи культури; *використовувати* на уроці мультимедійні засоби; *створити* приємну та дружню атмосферу на уроці.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	ПЗ	СРС	лекції	ПЗ	СРС
Тема 1. Теоретичні основи сучасного уроку української мови	2	2	10	2		10
Тема 2. Урок. Основні підходи до систематизації та структурування уроку. Різновид уроку: аспектні уроки. Витоки і сучасний стан	2	2	10		2	14
Тема 3. Концептуальна система уроків розвитку комунікативних умінь	2	2	10			14
Тема 4. Структурна варіативність нетрадиційних уроків	2	2	10		2	14
Тема 5. Технологічний підхід до навчання української мови	2	2	10	2		14
Тема 6. Упровадження інтерактивних технологій у процес мовного навчання на уроці	2	2	10		4	14
Тема 7. Урок української мови в аспекті проблемної технології	2	2	10			14
Тема 8. Професійна компетентність сучасного вчителя-словесника. Проблеми формування мовної особистості майбутнього вчителя у ЗВО.	2	4	16			14
Разом	16	18	86	4	8	108

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер теми	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Год
1.	Теоретичні основи сучасного уроку української мови Філософські тенденції мовної освіти. Підходи і закономірності навчання української мови. Принципи навчання і модернізовані шляхи їх реалізації на уроці. <i>Література: 1, 2, 3, 5, 6</i>	2
2.	Урок. Основні підходи до систематизації та структурування уроку. Різновид уроку: аспектні уроки. Витоки і сучасний стан Основні класифікаційні підходи до типології уроку української мови в основній школі. Структура уроку української мови в основній школі. Структурні етапи уроку. Аспектні уроки: витоки і сучасний стан. Система аспектних уроків української мови як цілісна, багатокомпонентна структура. <i>Література: 2, 3, 4, 9, 16.</i>	2
3	Концептуальна система уроків розвитку комунікативних умінь Вимоги до уроку української мови. Його мета і завдання. Типології і структура уроків зв'язного мовлення. Типології уроків розвитку комунікативних умінь. <i>Література: 3, 4, 10, 12, 16, 12</i>	2

4.	Структурна варіативність нетрадиційних уроків Нестандартний урок. Його визначення, специфіка. Класифікації нестандартних уроків. Інтегровані уроки як нестандартна форма організації навчання. Класифікації інтегрованих уроків. Методи, прийоми і засоби, добір дидактичного матеріалу для інтегрованих уроків. <i>Література: 3, 4, 5, 7, 10, 14</i>	2
5.	Технологічний підхід до навчання української мови Технологічний підхід до уроку в системі сучасної освіти. Освітня і педагогічна технології. Співіснування технології навчання і методики викладання предмета. Конструювання процесу навчання на уроці української мови. Технологія сучасного уроку української мови. <i>Література: 1, 3, 5, 12, 19, 20, 22</i>	2
6.	Упровадження інтерактивних технологій у процес мовного навчання на уроці Інтерактивна педагогіка. Сутність інтерактивного навчання. Інтерактивна технологія уроку. Реалізація інтерактивної технології сучасного уроку мови у різних видах учнівської роботи. Основні структурні етапи інтерактивної технології сучасного уроку рідної мови в основній школі. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання. <i>Література: 3, 5, 17, 18, 19</i>	2
7.	Урок української мови в аспекті проблемної технології Проблемне навчання. Технологія проблемного навчання. Поняття, необхідні для проведення сучасного уроку української мови в класі технології проблемного навчання. Навчальна проблема. Проблемні ситуації. Проблемні справи. <i>Література: 1, 4, 6, 10, 13</i>	2
8	Професійна компетентність сучасного вчителя-словесника. Проблеми формування мовної особистості майбутнього вчителя у ЗВО. Професійна компетентність вчителя-словесника у розумінні вчених. Основні компоненти професійної компетентності вчителя української мови. Основні вимоги до вчителя-словесника, його особистісні якості. Типологія літературних норм сучасної української мови у площині формування мовнокомунікативної компетенції. Творча робота як вияв самоствердження у мові. <i>Література: 1, 3, 4, 5</i>	2
	Разом	16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер теми	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Год
1.	Теоретичні основи сучасного уроку української мови. Урок. Основні підходи до систематизації та структурування уроку. Різновид уроку: аспектні уроки. Витоки і сучасний стан Філософські тенденції мовної освіти. Підходи і закономірності навчання української мови. Принципи навчання і модернізовані шляхи їх реалізації на уроці. Основні класифікаційні підходи до типології уроку української мови в основній школі. Структура уроку української мови в основній школі. Структурні етапи уроку. Аспектні уроки: витоки і сучасний стан. Система аспектних уроків української мови як цілісна, багатокомпонентна структура. <i>Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 16</i>	2
2	Технологічний підхід до навчання української мови. Упровадження	2

	інтерактивних технологій у процес мовного навчання на уроці. Урок української мови в аспекті проблемної технології Технологічний підхід до уроку в системі сучасної освіти. Освітня і педагогічна технології. Співіснування технології навчання і методики викладання предмета. Конструювання процесу навчання на уроці української мови. Технологія сучасного уроку української мови. Інтерактивна педагогіка. Сутність інтерактивного навчання. Інтерактивна технологія уроку. Реалізація інтерактивної технології сучасного уроку мови у різних видах учнівської роботи. Основні структурні етапи інтерактивної технології сучасного уроку рідної мови в основній школі. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання. Проблемне навчання. Технологія проблемного навчання. Поняття, необхідні для проведення сучасного уроку української мови в ключі технології проблемного навчання. Навчальна проблема. Проблемні ситуації. Проблемні вправи <i>Література: 1, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 22</i>	
	Разом	4

3.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

Номер теми	Теми практичних занять	Год
1.	Теоретичні основи сучасного уроку української мови Складання технологічної карти сучасного уроку української мови. Аналіз сучасного уроку української мови (за відеозаписом або конспектом). <i>Література: 1, 2, 3, 5, 6</i>	2
2	Урок. Основні підходи до систематизації та структурування уроку. Різновид уроку: аспекtnі уроки. Витоки і сучасний стан Аналіз та моделювання структури уроку української мови. <i>Література: 2, 3, 4, 9, 16.</i>	2
3	Концептуальна система уроків розвитку комунікативних умінь Розроблення фрагментів уроків розвитку комунікативних умінь. <i>Література: 3, 4, 10, 12, 16, 12</i>	2
4	Структурна варіативність нетрадиційних уроків Проектування нестандартного та інтегрованого уроку української мови. <i>Література: 3, 4, 5, 7, 10, 14</i>	2
5.	Технологічний підхід до навчання української мови Конструювання сучасного уроку української мови на основі освітніх технологій. <i>Література: 1, 3, 5, 12, 19, 20, 22</i>	2
6.	Упровадження інтерактивних технологій у процес мовного навчання на уроці Добір та моделювання інтерактивних методів і прийомів навчання української мови. <i>Література: 3, 5, 17, 18, 19</i>	2
7.	Урок української мови в аспекті проблемної технології Розроблення проблемних ситуацій і вправ для уроків української мови. <i>Література: 1, 4, 6, 10, 13</i>	2
8.	Професійна компетентність сучасного вчителя-словесника. Проблеми формування мовної особистості майбутнього вчителя у ЗВО.	4

	Аналіз професійних компетентностей учителя-словесника та моделювання педагогічних ситуацій. <i>Література: 1, 3, 4, 5</i>	
	Разом	18

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ теми	Теми практичних занять	Год
1.	Урок. Основні підходи до систематизації та структурування уроку. Концептуальна система уроків розвитку комунікативних умінь. Аналіз та моделювання структури уроку української мови. Розроблення фрагментів уроків розвитку комунікативних умінь. Література: 2, 3, 4, 9, 10, 12, 16.	2
2.	Структурна варіативність нетрадиційних уроків. Технологічний підхід до навчання української мов. Проектування нестандартного та інтегрованого уроку української мови. Конструювання сучасного уроку української мови на основі освітніх технологій. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 14, 16	2
3.	Упровадження інтерактивних технологій у процес мовного навчання на уроці. Урок української мови в аспекті проблемної технології. Професійна компетентність сучасного вчителя-словесника. Проблеми формування мовної особистості майбутнього вчителя у ЗВО. Розроблення проблемних ситуацій і вправ для уроків української мови. Добір та моделювання інтерактивних методів і прийомів навчання української мови. Аналіз професійних компетентностей учителя-словесника та моделювання педагогічних ситуацій. Література: 1, 3, 4, 5, 6, 10, 13, 17, 18, 19	4
	Разом за семестр	8

3.3. Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Год
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 1.	4
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 1. Підготовка до практичного заняття.	6
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 2.	4
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 2. Підготовка до практичного заняття.	6
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 3.	4
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 3. Підготовка до практичного заняття.	6
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 4.	4
8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 4. Підготовка до практичного заняття. Виконання ТК 1.	6
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 5.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 5. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до презентації ІДЗ 1.	6

11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 6.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 6. Підготовка до практичного заняття.	6
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 7.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 7. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до презентації ІДЗ 2.	6
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 8. Виконання ТК 2.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т 8. Підготовка до практичного заняття.	6
17	Завершення опрацювання теоретичного матеріалу і виконання практичних завдань.	6
	Разом	86

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних домашніх завдань за темами, зокрема написання конспектів уроку, підготовці до їх презентації і обговорення, у виконанні тестових завдань за теоретичним матеріалом у Moodle тощо. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального домашнє завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни у методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи.

Індивідуальні домашні завдання для здобувачів освіти денної форми навчання

1. Укладання компетентісно орієнтованого банку експрес-завдань з орфоєпії для учнів 10–11 класів

Зміст:

1. Добірка 10 слів/словосполучень із складними випадками наголошування та вимови, які найчастіше трапляються в завданнях ЗНО/НМТ.
2. Створення 3-х різних форматів мікрозавдань (наприклад: «знайди помилку», «мовний конструктор», «ситуативний діалог»).
3. Укладання короткого ключа-відповіді з коментарем щодо застосування орфоєпічних норм.

Вимоги:

Обсяг: 2–3 сторінки.

Критерії: Практична спрямованість, відповідність чинним програмам ЗЗСО та правописним нормам.

2. Лінгводидактичний аналіз складних випадків уживання паронімів у мовленні школярів

Зміст:

1. Підбір 5 паронімічних пар (наприклад: *покажчик / показник, змістовий / змістовний, виключно / винятково*).
2. Складання контекстуальних речень для демонстрації відмінностей у значеннях.

3. Розробка ситуативної вправи на вибір правильного лексичного варіанта для старшокласників.

Вимоги:

Обсяг: 2 сторінки.

Критерії: Точність лексикографічних тлумачень, автентичність і природність підібраних контекстів.

3. Моделювання інтерактивної ситуативної вправи з проблеми синтаксичної синонімії

Зміст:

1. Добірка 5 складних речень (підрядних обставинних або причинних) та їхньої трансформації у синонімічні прості речення з дієприслівниковими / дієприкметниковими зворотами.
2. Розробка методичного коментаря для учнів: у яких стилях мовлення краще використовувати кожен з конструкцій.
3. Створення інструкції та завдання для роботи в парах.

Вимоги:

Обсяг: 2–3 сторінки.

Критерії: Граматична точність, наочність методичних пояснень для школярів.

4. Укладання нормативно-стилістичного poradnika «Типові мовленнєві помилки в учнівських есе та шляхи їх усунення»

Зміст:

1. Аналіз 6–8 найтипівіших граматичних та лексичних помилок (тавтологія, порушення узгодження, уживання росіянізмів/кальок).
2. Формат подання у вигляді порівняльної таблиці: «Неправильно» → «Правильно» → «Нормативно-стилістичний коментар».
3. Створення 2-х підсумкових речень-тренажерів для самоперевірки учнів.

Вимоги:

Обсяг: 3 сторінки (структурована таблиця + коментарі).

Критерії: Чіткість формулювання правил, орієнтація на вимоги до учнівських письмових робіт.

5. Розробка методичної картки «Пунктуація у складних синтаксичних конструкціях з різними видами зв'язку»

Зміст:

1. Добірка / авторське укладання тексту (50–70 слів), що містить складне речення з сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язком.
2. Складання синтаксичної схеми даного речення.
3. Формулювання 3-х запитань для учнів 9 або 11 класу для графічного та пунктуаційного аналізу даного речення.

Вимоги:

Обсяг: 2 сторінки.

Критерії: Складність речення відповідає програмі старшої школи, схема виконана за сучасними вимогами шкільного синтаксису.

6. Проектування фрагмента уроку з вивчення активних процесів у сучасній українській лексиці (неологізми та запозичення)

Зміст:

1. Формулювання мети та розробка 10–12 хвилинного фрагмента уроку для 8–10 класів.
2. Добірка 8–10 сучасних неолексем (фемінітиви, інноваційні терміни, медіа-лексика) та визначення доцільності їх уживання.
3. Складання критичної вправи: розмежування виправданих запозичень і мовного сміття (варваризмів).

Вимоги:

Обсяг: 3–4 сторінки.

Критерії: Сучасність і актуальність ілюстративного матеріалу, дотримання норм чинного правопису.

7. Аналіз та редагування фахово-орієнтованого тексту з дотриманням вимог сучасної української літературної мови

Зміст:

1. Добірка або адаптація навчального тексту (150–200 слів) із навмисно допущеними 10–12 мовними порушеннями (лексичними, морфологічними, синтаксичними).
2. Подання відредагованого варіанта тексту.
3. Коротке обґрунтування правувань із покликанням на мовні норми та правила.

Вимоги:

Обсяг: 2–3 сторінки.

Критерії: Обґрунтованість редакторських правок, переконливість аргументації.

8. Створення комплексу тестових завдань формату НМТ з теми «Морфологічні норми (іменник, прикметник, числівник)»

Зміст:

1. Розробка 5 тестових завдань за зразком національного мультипредметного тесту (3 завдання з вибором однієї відповіді, 2 завдання на встановлення відповідності / «логічні пари»).
2. Тематичне охоплення: відмінювання числівників, кличний відмінок іменників, ступені порівняння прикметників.
3. Розробка ключів із короткими методичними поясненнями до кожного дистрактора (варіанта відповіді).

Вимоги:

Обсяг: 3 сторінки.

Критерії: Чітка відповідність специфікації та формату НМТ з української мови, відсутність двозначних відповідей.

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на поєднанні традиційних та інноваційних підходів із застосуванням сучасних освітніх технологій.

Форми організації навчання: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Методи навчання: *словесні та пояснювально-ілюстративні*: розповідь, пояснення, бесіда, робота з підручником, ілюстрування; *інтерактивні та практичні*: виконання вправ, дискусії, ділові ігри, мозковий штурм, метод проблемного викладу; *контролю та самоконтролю*: виконання тестових завдань, контрольні роботи, підготовка до поточного контролю, підготовка до презентації ІДЗ.

Освітні технології: технології проблемного, інтерактивного, ігрового та дистанційного навчання.

Інформаційно-комунікаційні засоби та сервіси (ІКТ): *платформи дистанційного навчання*: LMS Moodle; *сервіси відеоконференцій*: Zoom, Google Meet; *інструменти візуалізації та гейміфікації*: PowerPoint, Canva, Kahoot!, YouTube; *засоби комунікації*: корпоративна електронна пошта, месенджери (Telegram, Viber).

5. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання практичних завдань, презентації, дискусії);

- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання;
- оцінювання результатів виконання контрольної роботи (ЗФ).

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків від максимального бала, вважається таким, що має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

6. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (опанування теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, участь в обговоренні виконаних ІДЗ).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального домашнього завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без правомірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://naurok.com.ua/biblioteka/ukrainska-mova>, <https://super.urok-ua.com/tag/konspekti-urokiv-z-ukrayinskoyi-movi/>, <https://divoslovo.jimdofree.com/все-для-вчителя/плани-конспекти-уроков/>, <https://arbook.info/>, <https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>), які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у «Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ»).

7. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків

(мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її робочою програмою, кожен здобувач денної і заочної форм здобуття освіти може набрати до 100 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного контролю набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти

Аудиторна робота				Контрольні заходи		Самостійна робота		Семестровий контроль
Практичні заняття (мінімум – 4 контрольні точки)				Тестовий контроль		Індивідуальне домашнє завдання (міні-дослідження, виступ)		Залік
1	2	3	4	ТК 1	ТК 2	ІДЗ 1	ІДЗ 2	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	12-20	12-20	
24-40				12-20		24-40		60-100**

Примітка: **За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль
Практичні заняття (мінімум – 2 контрольні точки)		Тестовий контроль		Контрольна робота		Залік
1	2	T1	T2	Якість виконання	Захист роботи	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)						

6-10	6-10	6-10	6-10	33-55	3-5	60-100**
12-20		12-20		36-60		

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – два теоретичних і одне – практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних завдань – 10 балами, практичне завдання 40 балами, загальна максимальна сума балів становить 60. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали * (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	24	32	40
Всього балів	36	48	60

*Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (36 балів) та максимального (60 балів), знаходиться в межах 37-59 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.*

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення обговоренні матеріалу; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі). Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі,

(достатній)	необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням наведених вище у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 24 бали, максимальний – 40 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з чотирьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 20.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за кожен тестовий контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 6 до 10 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	6	8	10

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	<i>Відмінно/Excellent</i> – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень

C	73-82		досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
D	66-72		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

8. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Філософські тенденції мовної освіти.
2. Підходи і закономірності навчання української мови.
3. Принципи навчання і модернізовані шляхи їх реалізації на уроці
4. Основні класифікаційні підходи до типології уроку української мови в основній школі.
5. Структура уроку української мови в основній школі.
6. Структурні етапи уроку.
7. Аспектні уроки: витоки і сучасний стан.
8. Система аспектних уроків української мови як цілісна, багатокомпонентна структура.
9. Вимоги до уроку української мови. Його мета і завдання.
10. Типології і структура уроків зв'язного мовлення.
11. Типології уроків розвитку комунікативних умінь.
12. Нестандартний урок. Його визначення, специфіка.
13. Класифікації нестандартних уроків.
14. Інтегровані уроки як нестандартна форма організації навчання. Класифікації інтегрованих уроків.
15. Методи, прийоми і засоби, добір дидактичного матеріалу для інтегрованих уроків.
16. Технологічний підхід до уроку в системі сучасної освіти. Освітня і педагогічна технології.
17. Співіснування технології навчання і методики викладання предмета.
18. Конструювання процесу навчання на уроці української мови. Технологія сучасного уроку української мови.
19. Інтерактивна педагогіка. Сутність інтерактивного навчання. Інтерактивна технологія уроку.
20. Реалізація інтерактивної технології сучасного уроку мови у різних видах учнівської роботи.
21. Основні структурні етапи інтерактивної технології сучасного уроку рідної мови в основній школі.
22. Інтерактивні форми, методи, прийоми і засоби навчання.
23. Проблемне навчання. Технологія проблемного навчання.
24. Поняття, необхідні для проведення сучасного уроку української мови в аспекті технології проблемного навчання.
25. Навчальна проблема. Проблемні ситуації. Проблемні вправи.
26. Професійна компетентність вчителя-словесника.
27. Основні компоненти професійної компетентності вчителя української мови.
28. Основні вимоги до вчителя-словесника, його особистісні якості.
29. Методична робота вчителя-словесника.

30. Підвищення кваліфікації вчителя української мови в сучасних умовах розвитку освіти.

31. План становлення майбутнього вчителя-філолога.

9. Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Сучасний урок української мови у ЗЗСО» забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Розроблений курс у модульному середовищі «Сучасний урок української мови у ЗЗСО».

Методичні рекомендації і настанови до виконання контрольних робіт з вибіркової навчальної дисципліни «Сучасний урок української мови у закладах загальної середньої освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В 11 Філологія (за спеціалізаціями) за спеціалізацією В 11.033 Філологія (Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська / уклад.: О.П.Ранюк. Хмельницький: ХНУ, 2025. 12 с.

10. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

11. Рекомендована література:

Основна

1. Дружененко Р. С. Організаційно-мотивувальний етап сучасного уроку української мови як маркер якісної освіти здобувачів ЗЗСО. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Полілог культур: філологічна та культурологічна освіта в контексті сталого розвитку» (м. Чернігів, 23–24 квітня 2026 р.). С.118-121.

2. Дружененко Р. С. Урок української мови як комунікативна подія: усвідомлення педагогічного феномену здобувачами ЗВО. Збірник наукових праць "Педагогічні науки". № 114 (2026). <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2026-114-7>

3. Семенов О. М. Сучасні підходи до навчання української мови в Новій українській школі. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/items/0cc560d3-760d-465b-975c-386f6b4088eb>

4. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с.

5. Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 250 с.

6. Кучеренко І. А. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку в основні школі : дис. канд. пед. наук : 13. 00. 02 / Херсонський державний ун-т. Херсон, 2015. 560 с.

7. Методика викладання української мови в середніх освітніх закладах / за ред. М. Пентилюк. К. : Ленвіт, 2009. 400 с.

8. Пентилюк М. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: навч. посіб. К. : Ленвіт, 2006. 134 с.

9. Подлевська Н. В., Ранюк О. П. Етнокультурна діяльність учителя української мови і літератури у закладах середньої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2023. Вип. 211, С. 323–328.

10. Подлевська Н., Ранюк О. Сучасні технології в навчанні української мови у Новій українській школі. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 206. С. 265-270.

11. Практикум з методики навчання української мови / Колектив авторів за редакцією М. І. Пентилюк. К. : Ленвіт, 2003. 302 с.

12. Ранюк О. П. Ділова гра як метод активного навчання майбутніх педагогів на заняттях з дисципліни «Сучасний урок української мови у ЗСО». *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика : збірник наукових праць*. Хмельницький, 2023. Випуск тринадцятий. С. 117–122.

13. Самойленко А. В. Цифровізація навчання української мови в школі: можливості для модернізації освітнього процесу. Збірник наукових праць "Педагогічні науки". № 111 (2025). DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-111-17>

14. Фенцик О. М., Марущинець Д. М Сучасний урок української мови в початковій школі в умовах технологізації навчання. Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА». Випуск 1(38), 2025. С. 152-156. URL: <http://msu.edu.ua/> УДК 373.3.016:811.161.2:004(045)

Додаткова

15. Біляєв О. Зміст уроку мови. Українська мова і література в школі. 2003. № 4. С. 2–6.

16. Біляєв О. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посібник. К. : Генеза, 2005. 180 с.

17. Голуб Н., Дяченко Н. Технологія сучасного уроку рідної мови. Черкаси, 1999.

18. Когут О. І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. Тернопіль : Астон, 2005. 204 с.

19. Нестандартні уроки в школі та їх аналіз : навч.-метод. посібник / за ред. Н. М. Островерхової. К. : Видавництво Харитоненка, 2003. 152 с.

20. Остапенко Н. Технологія сучасного уроку з української мови : навч. посібник / Н. М. Остапенко, Т. В. Симоненко, В. М. Руденко. К. : ВЦ «Академія», 2011. 248 с.

21. Пентиліук М. І. Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови. Х., 2007.

22. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. К., 2002.

23. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб.; [за ред. О. І. Пометун]. К. : А.С.К., 2004. 192 с.

24. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб.; [за ред. О. І. Пометун]. К. : А.С.К., 2004. 192 с.

25. Технологія сучасного уроку рідної мови / Н. Голуб, О. Дяченко, Н. Остапенко, В. Шляхова. Черкаси : Відлуння, 1999. 128 с.

26. Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, 2013; Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11-й клас. Рівень стандарту, 2013, 2015;

27. Фасоля А. М. Мета, зміст. Технологія уроку. Дивослово. 2004. № 6. С. 19–25.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php

2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>

3. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua>